

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 5 juli 2019

Uw brief van:
Uw kenmerk: UITG2019923
Ons kenmerk: 51.223/1/N

Betreft: vraag om advies over gemeentelijk project met betrekking tot de organisatie van onthaalgesprekken voor nieuwe inwoners van buitenlandse herkomst

Mijnheer de burgemeester,

Ter zitting van 5 juli 2019 heeft de Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) uw adviesvraag van 27 juni 2019 onderzocht.

U vroeg om advies betreffende een gemeentelijk project met betrekking tot de organisatie van onthaalgesprekken voor nieuwe inwoners van buitenlandse herkomst.

“(…)

1. In de bijlage vinden jullie de door het College van Burgemeester en Schepenen goedgekeurde nota en notule[n] betreffende deze onthaalgesprekken. Is deze nota in lijn met de taalwetgeving?

(…)

2. Kan de gemeente Machelen de toeleider die op de payroll van vzw PIN zal staan, na enkele maanden of een jaar op haar eigen payroll plaatsen voor hetzelfde project?

(…)

3. Kan de gemeente de aangeworven toeleider meteen als personeelslid op haar payroll zetten?

4. Indien ja: Kan de gemeente in de functieomschrijving kennis van andere talen dan het Nederlands vragen?

5. Indien ja: op welke manier mag de gemeente het taalniveau van de kandidaten testen?

(…)”

*
* *

De gemeente Machelen is een plaatselijke dienst in de zin van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT).

Overeenkomstig artikel 12, eerste lid SWT en artikel 2 van het decreet van 30 juni 1981 houdende aanvulling van de artikelen 12 en 33 van de bij Koninklijk Besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken wat betreft het gebruik van de talen in de betrekkingen tussen de bestuursdiensten van het Nederlands Taalgebied en de Particulieren (decreet 30 juni 1981), wenden de plaatselijke diensten in het homogeen Nederlandse taalgebied zich uitsluitend in het Nederlands tot de particulieren.

Overeenkomstig artikel 3 decreet 30 juni 1981 gebruiken de particulieren gevestigd in het homogeen Nederlandse taalgebied uitsluitend het Nederlands in hun betrekkingen met de diensten uit artikel 2 van datzelfde decreet.

De VCT is er zich van bewust dat administraties en openbare diensten heden ten dage regelmatig in contact komen met een anderstalig publiek door de aard van de dienstverlening en door specifieke projecten die door hen worden ontwikkeld, in het bijzonder in het kader van integratie en inburgering. Het gebruik van vreemde talen, naast de SWT, kan dan wenselijk zijn.

De VCT heeft in haar rechtspraak aanvaard dat voor specifieke projecten een andere taal of talen kunnen worden gebruikt dan deze die door de SWT worden voorgeschreven (zie onder meer VCT-adviezen nrs. 49.138 van 30 juni 2017 en 47.055 van 18 september 2015). In de vaste rechtspraak van de VCT geldt deze uitzondering voor de plaatselijke diensten, en op voorwaarde dat het een vertaling betreft en dat in de anderstalige teksten duidelijk aangegeven staat dat het een vertaling betreft. Ook moet de tekst eveneens in de opgelegde taal of talen beschikbaar zijn zodat het duidelijk is dat de inwoners over dezelfde informatie beschikken in de opgelegde taal of talen.

Deze vaste rechtspraak heeft als doel iedere uitzondering op de SWT te beperken tot hetgeen absoluut noodzakelijk is in het algemeen belang. Iedere uitzondering dient aldus zo veel mogelijk beperkt te worden in zowel omvang als tijd, aangezien het gebruik van vreemde talen enkel uitzonderlijk of als overgangsmaatregel kan worden toegestaan. In dit specifieke geval is het doel, zoals wordt vermeld in het uittreksel uit de notulen van het college van burgemeester en schepenen, om de integratie van nieuwe inwoners van buitenlandse herkomst te bevorderen, wat op zich kan worden beschouwd als een bijzonder doel om het gebruik van vreemde talen te rechtvaardigen.

De Nederlandse afdeling van de VCT heeft al verschillende keren geadviseerd dat zij het gebruik van andere nuttige talen uitzonderlijk, beperkt en tijdelijk kan aanvaarden in de dienstverlening ten aanzien van de specifieke inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden voldoende Nederlands te leren en te leren kennen (advies 47.049 van 22 mei 2015; advies 48.062 van 15 april 2016; advies 48.068 van 15 april 2016; advies 51.065 van 15 maart 2019).

Met betrekking tot de mondelinge contacten tijdens de onthaalgesprekken gelden bovenstaande voorwaarden. Het gebruik van vreemde talen in diezelfde contacten kan uitzonderlijk, beperkt en tijdelijk worden aanvaard in de dienstverlening ten aanzien van de specifieke inwoners die zich in een eerste integratiefase bevinden en nog niet de gelegenheid hadden voldoende Nederlands te leren en te leren kennen.

Overeenkomstig artikel 50 SWT ontslaat de aanstelling van private medewerkers, opdrachthouders of deskundigen de diensten niet van de toepassing van deze gecoördineerde wetten. Het is aldus van geen belang of de betreffende medewerker in dienst is van de gemeente of van de vzw PIN.

Het is in beginsel echter niet toegestaan om de kennis van een andere taal dan het Nederlands te vragen in een functieomschrijving of vacature. Indien het volgens de gemeente noodzakelijk is om de kennis van een andere taal dan het Nederlands als voorwaarde te stellen voor de aanwerving kan het, volgens de vaste adviespraktijk van de VCT, zijn dat de kennis van één of meer talen dan die waarin de taalwetten voorzien, in bijzondere gevallen kan worden geëist, en dit om functionele redenen die eigen zijn aan de behoeften van de betrekking. Elk individueel geval moet echter, vooraf, aan het advies van de VCT worden voorgelegd. De VCT kan en zal in geen enkel geval toestemming verlenen om op algemene wijze de kennis van één of meer talen dan die waarin de taalwetten voorzien te eisen. In ieder geval dient de VCT op voorhand te worden geraadpleegd over de specifieke functie en de specifieke taal of talen die noodzakelijk zijn voor die functie met een zwaarwichtige motivering.

Het feit dat de VCT in uitzonderlijke gevallen toestaat om een vreemde taal te gebruiken heeft niet automatisch tot gevolg dat een dienst de kennis van de toegestane taal mag eisen voor een bepaalde functie. De dienst kan immers een beroep doen op vertalers of tolken, temeer daar het gebruik van vreemde talen een uitzondering is. De vereiste van de kennis van een vreemde taal voor een ambtenaar geeft een permanent karakter aan het gebruik van die taal en kan dus niet worden toegestaan in de functieomschrijving of vacature. Daarenboven kan een ambtenaar op geen enkele manier verplicht worden om een vreemde taal te gebruiken bij het uitoefenen van zijn functie.

Met bijzondere hoogachting,

De Voorzitter van de Nederlandse afdeling,